

Politika

Hrvatska na povijesnom summitu prvi put kao članica

U dva dana trajanja summita u Lisabonu, koji u NATO-u najavljuju kao povijesni, očekuje se usvajanje novoga strateškoga koncepta

Jurica KÖRBLER
jurica.koerbler@vjesnik.hr
Alen LEGOVIĆ
alen.legovic@vjesnik.hr

LISABON (Od Vjesnikovih izvjestitelja) - Predsjednik Ivo Josipović sudjelovat će u petak prvi put na summitu NATO-a, koji se održava u Lisabonu. U glavni grad Portugala doputovali su predsjednici i premijeri zemalja članica vojnog saveza, među kojima i američki predsjednik Barack Obama. U dva dana trajanja summita, koji u NATO-u najavljuju kao povijesni, očekuje se da će biti usvojen novi strateški koncept, kako bi Savez ubuduće bio učinkovitiji i mogao se nositi s novim izazovima.

Iz izvora bliskih hrvatskom predsjedniku Vjesnik saznaje da će Ivo Josipović u govoru koji će održati na summitu iskazati zadovoljstvo što nije dovedena u pi-

U glavni grad Portugala doputovali su predsjednici i premijeri zemalja članica vojnog saveza

tanje kolektivna obrana. Predsjednik će govoriti i o strateškom konceptu, a predviđa se da će imati i niz susreta sa svjetskim čelnicima. Uz predsjednika Josipovića, u Lisabonu će među ostalima biti i hrvatski šef diplomatije Gordan Jandroković te ministar obrane Branko Vukelić.

Odnosi NATO-a i Hrvatske datiraju od 1994. godine, kada je prvi put iskazana želja Hrvatske da pristupi vojnom savezu. Hrvatska se u svibnju 2000. pridružila Partnerstvu za mir i Euroatlantskom partnerskom vijeću, a od 2002. sudjeluje u Akcijskom planu za članstvo. Prije dvije godine Hrvatska je

pozvana da počne pristupne pregovore, a polaganjem hrvatskoga ratifikacijskog dokumenta u State Departmentu u travnju 2009. postala je punopravna članica.

Dužnosnici NATO-a u više su navrata naglasili da je Hrvatska ušla u vojni savez iznimno pripremljena, a naša zemlja dobiva i

komplimente za sudjelovanje u misijama NATO-a na kriznim žarištima u svijetu.

U subotu će šefovi država i vlada razgovarati o stanju u Afganistanu. Najavljena je posve nova faza angažmana NATO-ovih snaga i bit će potrebno postići suglasnost svih članica za očekivane promjene. S velikim interesom očekuje se i približavanje NATO-a i Rusije, nakon izrazito pomirljivih tonova uoči summita. O suradnji vojnog saveza i Rusije, pogotovo u Afganistanu, razgovarat će Barack Obama i Dmitrij Medvedev, a na summitu će biti govora i o boljoj suradnji NATO-a i Europske unije.

Kriza se odrazila i na sve zemlje članice NATO-a, koje zato racionaliziraju troškove za obranu, ali čelnikstvo NATO-a zalaže se da se u tome ne pretjera. Načelo kolektivne obrane, koje je bilo u središtu osnivačkih ugovora vojnog saveza, nije ni u vremenima krize došlo u pitanje te ostaje jedinstveno i trajno načelo koje obvezuje članice da zaštite jedne druge.

Domaćin skupa, Portugal, jedan je od osnivača NATO-a, a trenutno portugalski vojnici sudjeluju u NATO-ovim misijama u Afganistanu i Kosovu. Portugal inače sve više pritišće ekonomska kriza, pa se strahuje da bi se mogao ponoviti grčki ili irski scenarij.

Tri summita, jedno partnerstvo

James B. FOLEY, američki veleposlanik u Hrvatskoj, piše za Vjesnik

Sjedinjene Države pokušat će zajedno s Hrvatskom i ostalim europskim partnerima ostvariti ambiciozne ciljeve u idućim tjednima

Hrvatska i Sjedinjene Države imaju izvanredne odnose, koji su postali sastavni dio povijesnih veza između SAD-a i Europe. Naše partnerstvo s Hrvatskom i Europom prije svega karakteriziraju identične vrijednosti, zajednički interesi i ciljevi.

Uz snažno transatlantsko partnerstvo, SAD i Europa su u poziciji da budu mnogo učinkovitiji u svladavanju globalnih izazova 21. stoljeća: pomaganju gospodarskog rasta i stvaranju radnih mjesta s obje strane Atlantika, suradnji sa zemljama u razvoju u vezi s klimatskim promjenama, suočavanju s nasilnim ekstremistima koji ugrožavaju mirnu koegzistenciju diljem svijeta, pripremanju afganistanskih snaga da brane vlastitu zemlju i odvraćanju Irana od razvijanja programa nuklearnog naoružanja.

Konačno, snaga transatlantskih odnosa leži ne samo u onome što možemo zajedno učiniti, nego i u onome tko smo: transatlantska zajednica vrijednosti.

Zbog svih tih razloga, Sjedinjene Države raduju se sudjelovanju na summitu NATO-a i sastanku SAD-EU u Lisabonu 19. i 20. studenoga, kao i na summitu Organi-

zacije za europsku sigurnost i suradnju u Astani 1. i 2. prosinca.

Vjerujemo da nam naši partneri iz NATO-a, OESS-a i SAD-EU omogućavaju da koristimo sveobuhvatan pristup za rješavanje cijelog spektra izazova, od sigurnosti, ljudskih prava, vladavine prava i gospodarskih izazova s kojima se naša transatlantska zajednica suočava. Te su institucije jednako važne sada, baš kao što su bile i kad su osnovane, iako su se prilagodile promijenjenoj okolini u 21. stoljeću.

NATO ostaje suštinski mehanizam za angažman Sjedinjenih Država u vezi s europskom sigurnosti i za suradnju SAD-a i Europe na pitanjima sigurnosti diljem svijeta. Ključ uspjeha NATO-a tijekom godina bila je njegova politika otvorenih vrata kojom je dopušteno Savezu da proširi svoje članstvo na ostale zemlje koje dijele demokratske vrijednosti u transatlantskoj zajednici. Na summitu NATO-a 2009. u Strasbourgu i Kehlu bili smo ponosni što smo mogli poželjeti dobrodošlicu Hrvatskoj kao novoj članici NATO-a. NATO se transformirao ne samo što se tiče članstva, već i u konceptualnoj i strukturalnoj orijentaciji kao odgovor na promijenjene okolnosti. Na summitu u Lisabonu veselimo se što će se predsjednik Obama pridružiti predsjedniku Josipoviću i 26 ostalih savezničkih lidera kako bi jednoglasno usvojili novi strateški koncept NATO-a; onaj koji prepoznaje i usmjerava Savez prema novim prijetnjama, utvrđuje nova partnerstva, dok produbljuje ona postojeća i artikulira svrhu NATO-a u 21. stoljeću.

U Lisabonu će također lideri NATO-a održati važan sastanak Vijeća NATO-Rusija s predsjednikom Medvedevim te će se pridružiti afganistanskom predsjedniku Karzaju i partnerima izvan Saveza koji su dio misije ISAF kako bi dogovorili daljnju suradnju.

Lisabonski summit označit će i važnu prekretnicu u našem partnerstvu s afganistanskim narodom tako što će dalje jačati afganistanske kapacitete kako bi mogli preuzeti vodstvo nad brigom o sigurnosti u svojoj zemlji do kraja 2014. godine. Hrvatski vojnici i policajci jako pridonose tom cilju radeći i trenirajući afganistanske snage sigurnosti kako bi se osiguralo da Afganistan opet ne postane baza nasilnih ekstremista koji će prijetiti svijetu i građanima Afganistana. NATO i Afganistan imaju veliku korist od sposobnosti koju su članovi Hrvatskih oružanih snaga donijeli u misiju ISAF-a. Naše poštovanje za njihov profesionalizam pokazuje i činjenica da Sjedinjene Države sudjeluju u jedinici zajedno s hrvatskim vojnicima pod zapovjedništvom hrvatskog časnika.

Sjedinjene Države snažno podu-

piru napore Hrvatske da uđe u Europsku uniju jer vjerujemo da će to Hrvatsku učiniti još jačim i naprednijim saveznikom te ojačati EU. Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju poslat će se pozitivna poruka i ostalim zemljama u regiji o mogućem putu prema članstvu, ako se gleda prema naprijed i suočava s teškim, ali potrebnim reformama. Hrvatsko članstvo dodatno će proširiti već snažne veze između naših dviju zemalja kroz povećan angažman u mnogim ključnim pitanjima o kojima razgovaramo sa zemljama članicama Europske unije. Nakon usvajanja Lisabonskog ugovora u prosincu prošle godine, očekujemo da će EU imati veću ulogu u svim važnim ekonomskim i sigurnosnim pitanjima našeg vremena. Suradnja između SAD-a i Europske unije snažna je i sveobuhvatna, od pitanja mira na Srednjem istoku i sankcija Iranu do razbijanja lanaca dječje pornografije. Na prvom sastanku na vrhu SAD-a i EU-a nakon Lisabonskog ugovora obje strane će također ojačati koordinaciju za promicanje gospodarskog oporavka i rasta.

Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi (OESS), čiji se summit prvi put u 11 godina održava u Astani, postala je, od svojih hla-

Hrvatsko članstvo u EU dodatno će proširiti već snažne veze između naših dviju zemalja kroz povećani angažman u mnogim ključnim pitanjima o kojima razgovaramo sa zemljama članicama Unije

dnorativskih korijena, globalni forum za jačanje sigurnosti kroz političko-vojne, ekonomsko-ekološke i ljudske dimenzije. Od posebne važnosti za Sjedinjene Države u Astani će biti ljudska dimenzija sigurnosti, što uključuje i to kako OESS može povećati ulogu civilnog društva u zaštiti novinara i slobode izražavanja. Također ćemo tražiti nove korake u povećanju energetske sigurnosti, promoviranju transparentnosti i jačanju dobrog upravljanja u prostoru OESS-a. Napokon, Sjedinjene Države tražit će u Astani jačanje temeljnih elemenata europskih mjera kontrole oružja i razvoj sposobnosti OESS-a tako da međunarodna zajednica može učinkovitije odgovoriti na napetosti između zemalja.

Sjedinjene Države pokušat će zajedno s Hrvatskom i ostalim europskim partnerima ostvariti ambiciozne ciljeve u idućim tjednima. Da citiram državnu tajnicu Hillary Clinton kad je govorila početkom godine u Parizu: »Snažna Europa najvažnija je za našu sigurnost i prosperitet. Veliki dio onoga što se nadamo ostvariti u svijetu ovisi o suradnji s Europom. Mi trebamo europsko vodstvo u 21. stoljeću«.

Zbog trajnih veza koje ujedinjuju naše nacije i narode, Sjedinjene Države stoje danas uz Europu jednako kao što su stajale kroz cijelo 20. stoljeće, uključujući i razdoblje nasilnih sukoba za vrijeme raspada bivše Jugoslavije. Prilagođavamo transatlantske institucije i strateško partnerstvo zajedničkim izazovima našeg vremena. Kao američki veleposlanik u Hrvatskoj, radujem se suradnji s Hrvatskom i njenim ljudima na ovom programu kako bismo osigurali bolju budućnost za obje naše zemlje.